

ایرانی، میهمان نواز است

با قلم
مهندس حیلرجم

انتشارات سفیران

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 فروت
 یک
 وضعیت فهرست‌بویسی
 موضوع
 موضوعی
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 رده‌بندی کنگره
 رده‌بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی

جم، حیدر، ۱۳۳۰-
 ایرانی، میهمان‌نواز است / به قلم حیدر جم.
 تهران: سفیر اردهال، ۱۳۹۸.
 ۷۴ ص: ۵/۲۱ × ۵/۱۴ س.م.
 انتشارات سفیر اردهال: ۷۱۳.
 ۶۹۶-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸-۰
 ف
 جم، حیدر، ۱۳۳۰- --- خاطرات
 میهمانان -- ایران
 Hospitality : Iran
 پذیرش -- ایران
 E.ternal : Iran
 ۱۳۹۸ ج۸/۸
 ۹۲۰/۰۵۵
 ۵۶۱۳۹۴۸

ایرانی، میهمان نواز است

به قلم
محسن حیدرجم

شابک: ۶۹۶۰۰-۳۱۳-۶۰۰۰۰۰

صفحه آرایی، طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال		
لیتوگرافی: نویس	چاپ: عتروت	صفحات: مشعر
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷	قیمت: ۱۰۰۰۰ ریال	
شمارگان: ۲۲۰ نسخه	شماره نشر: ۷۱۳۰۱	
نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبروی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۸، واحد ۴		
تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۲۸۹۸-۸۸۳۱۹۳۴۲	کد پستی: ۷۱۷۱۵-۱۵۸۱۸	
© حق چاپ: ۱۳۹۷	email: safirardehal@yahoo.com	www.safirardehal.ir

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۹.....	دیباچه
۱۵.....	ایرانی، میهن نواز است
۱۵.....	اردستان، محمد اقری
۱۶.....	مبید - بیده، علی کارگر
۱۸.....	ارجمند - روستای وزا، امیر معصومی
۱۹.....	آش خانه - اینچه سفلی، کریم رولت حاجی
۱۹.....	آش خانه - اسلام آباد، محمدرضا امانی
۲۰.....	اقلید، فرهنگ صفری
۲۱.....	اردل، مجید خلیل
۲۲.....	ایذه، رئیسی
۲۳.....	اهواز، مکنون
۲۳.....	بافت، عشایر چادر نشین، علی محمد عیدی وندی
۲۴.....	طایفه سوری تیره عیدی
۲۵.....	بجنورد، سیاب، حاجی محمد احمدی
۲۶.....	بویراحمد، ناغان، برخوردار
۲۶.....	بوئین زهرا، پناه آباد، رجبعلی نظری
۲۷.....	بوئین زهرا، حاجی عرب، داود وزیرخانلو

- ۲۸..... بهشهر، حاج رمضان نجفی
- ۲۸..... بهشهر خلیل شهر، محمد نصیری
- ۲۹..... پاریسیان (گاو بندی) یوسف زاده
- ۳۰..... پاوه، نودش، روستای دز آور، امین قادرپور
- ۳۱..... پل سفید دو آب، جمالین قلی نژاد
- ۳۱..... تالش هشت پر، هودده مروتی
- ۳۲..... تاکستان، روستای کهک، حاج غلامرضا محمودی
- ۳۳..... تایبا، هرات
- ۳۳..... تایباد، خادم، کارمند بهداری
- ۳۴..... تربت حیدریه، کدکن، آقای فضائلی
- ۳۵..... تربت جام، مولوی، رمان
- ۳۵..... جاسک، آقای دوشنبه
- ۳۶..... جزیره قشم و حاشیه حلیج فارس
- ۳۷..... محمد شرف، قشم، چاهرغی
- ۳۷..... قشم، روستای مین، حاج محمود
- ۳۸..... بندر خمیر، آقای صدیقی
- ۳۸..... بندر چپرو، جعفر عبداللہی
- ۳۹..... جلفا، هادیشهر، لیورجان، جلیل ذاکری
- ۴۰..... جیرفت، رحم دل افتخاری
- ۴۱..... چادگان، خراسانک سفلی، مهدی امان صالحی
- ۴۲..... خاش، میرآباد، عبدالقادر میربلوچ زهی
- ۴۲..... خطیرکوه، چاشم، حاجی محمد نبوی
- ۴۳..... چلگرد، غلام آباد، شکر خدا دادور
- ۴۳..... داران، خویکان، محمد نوری
- ۴۴..... رامیان رضی، حاجی علی رجبی

- ۴۴ رودان، محمد نظری
- ۴۶ ساوه، جلمبر، سید ناصر حسینی
- ۴۶ ساوه، علیشار، محمد قره خانی
- ۴۷ ساوه، علیشار، اصغر حاجی لو
- ۴۸ سفید کوه، محمد آباد، لطفعلی شاهپوری
- ۴۸ شاهرود، مزج، حسین محمدی
- ۴۹ شهر جم، دارالمیزان، روستای سمندگان، سید علی سینی
- ۵۰ شادگان، حسن حنافره
- ۵۱ شادگان، حیره غراوی
- ۵۱ فیروز دره، سین شت، علی اصغر رضوی
- ۵۲ کلیر، طالب کنای، ابراهیم سلیمانی
- ۵۳ کلاله، روستای پندی، قربان محمد عیدی
- ۵۴ کلاله، کنت یری، احمد نروزی
- کلاله، گلیداغ، روستای یلتی سارین،
- ۵۵ سفر محمد عیدی و برادر تاج محمد بیدی
- ۵۵ گنبد اسلام آباد، عطا محمد حسن زاده
- ۵۸ گنبد کاووس، روستای چیرقویمه، بایلی
- ۵۹ گنبد کاووس، گلیداغ مجبی حاجی یموتی
- ۶۰ گنبد کاووس، مراوه تپه، قربان آخوند پوراندوجی
- ۶۱ مشکین شهر، روستای آلی، غلامعلی لطفی
- ۶۲ مشکین شهر، روستای ارجق برات علی باقری
- ۶۲ آشنایی در مشهد، حرم علی ابن موسی الرضا (ع)
- ۶۳ معدن زغال سنگ، جاده آلاشت، عابدینی نژاد، اصغری
- ۶۴ ناغان، علی گهرو، علی محمودی
- ۶۵ نفت سفید، عشایر چادر نشین، محمد علی عیدی وندی

- ۶۶ یاسوج، سید علی محمدیان
۶۹ یاسوج، روستای نوت نده
۷۰ هشت رود، خراسانلو، محمدنژاد
۷۱ ارمنستان، ایروان، آرشاک
۷۳ پایان

دیباجه

اینکه بنیاد این سبک است پسندیده (میهمان نوازی ایرانی) از کی و کجا شروع شده، و چیر و میگردانده و با خلق و خوی او چنین عجین شده، به درستی بر من معلوم نیست، مآذ و مآذی برای آن نتوانستم در کتاب‌ها پیدا کنم؛ ولی آنچه می‌توان به آن نگه کرد، هوشیاری ایرانی و درک آموزه‌های اسلامی است. میهمان در فرهنگ اسلام، که امت ویژه دارد. به فرازهایی از چنین توصیه‌هایی که در متن کتاب الله و در خان رهبرانش آمده، دقت کنید:

خداوند در قرآن از گرامی داشتن میهمان در سره ابراهیم خلیل (س) خبر می‌دهد: «آیا [خبر] میهمانان ابراهیم آن فرستادگان، رجمنه به تو رسیده است؛ آنگاه که بر او وارد شدند و سلام گفتند و ابراهیم نیز به آنان سلام داد و پیش خود گفت، ایشان مردمی ناآشنا و بیگانه‌اند؛ پس بی‌درنگ و بی‌تأخیر نزد خانواده‌اش رفت و طولی نکشید که گوساله فربه بریان‌شده‌ای آورد. آن را نزدیکشان برد، و به گمان اینکه اینها بشرند، گفت، چرانمی خورید؟»^۱

هر کسی به خدا و روز قیامت ایمان دارد، میهمانش را گرامی بدارد.^۲

۱. ترجمه آیات ۲۷-۲۴ ذاریات برگرفته از کتاب مفاتیح الحیات، ص ۵۸۱، آیت‌الله جوادی آملی.

۲. همان، ص ۳۸۲.

✽ امیر مؤمنان (ع) فرمود: میهمانت را گرامی بدار گرچه حقیر باشد.^۱
✽ رسول خدا (ص) به امیر مؤمنان فرمود: ای علی، میهمان را گرامی بدار
گرچه کافر باشد.^۲

✽ رسول خدا (ص) فرمود: به راستی که میهمان با آمدنش روزی خود را از
آسمان به همراه می آورد و هرگاه غذا بخورد، به برکت آمدنش نزد آنها،
آنان را می بخشد.^۳

✽ رسول خدا (ص) فرمود: هر کس که میهمان را گرامی بدارد، او از من،
و ابراهیم است، در بهشت.^۴

این آیه‌ها و حدیثی که در پدید آمدن و استحکام این سنت حسنه مؤثر
بوده و آن را به صورت یک فرهنگ اصیل ملی در آورده به طوری که شعار
«ایرانی میهمان نواز است» به صورت اختصاصی تنها به ایرانی نسبت داده
می شود و در این افتخار، نویسندگان، مذهب، نژاد و... در یک گستره محدود
جغرافیایی قرار ندارد، و از شرق تا غرب، از شمال تا جنوب، از تایباد در شرق
تا نودشه غربی ترین مکان، و از جعنا تا قشم، از شیعه و سنی، کرد و ترکمن،
کرد، فارس، لر و مازندرانی و سیستانی و اصفهانی، مورد دارد.

هر چند دشمن در تلاش است برای ایجاد تفرقه ترکمن را کمونیست،
کرد را یاغی و سرکش و بلوچ را قاچاقچی و... معنی کند، و در جاناندازی
این دشمنی و تفرقه اندازی چه سرمایه گذاری هایی سنگین به کار می برد؛ ولی
آنچه اینجا در سفرهای متعدد ایرانگردی به آن دست یافته‌ام، مجرعه ایرانی
ملتی است با فهم و شعور و درک صحیح از اسلام و دیانت و باعاطفه، نتیجتاً

۱. همان، ص ۳۸۲

۲. همان، ص ۳۸۲

۳. همان، ص ۳۸۶

۴. چهل داستان شگفت انگیز، ص ۶، کاظم مقدم، انتشارات نژاد.

«ایرانی میهمان نواز است»، چون یک پرچم ملی بر تارک ایرانی برافراشته شده است.

در گذر از شهرها و روستاها، خصیصه خست و دونه‌متی و لثامت همانند قوم خضر و موسی (ع) - که از آنان خواستند که بر آنها غذا دهند، ولی آنها از میهمان کردن شان خودداری کردند تا جایی که پیامبر اکرم (ص) درباره آنها مود: «کافر اهل قریته لثام»؛ یعنی آنها مردی لثیم و پست بودند - کمتر دیده شد، و با قاطعیت می‌توانم بگویم که من هرگز ندیده‌ام. در طول سفر به اقصی نقاط کشور از روستا و بخش و شهر و مواجهه با اشخاص در رسیدن به نقطه‌ای که جنبه مختصات فرهنگی و تاریخ ملت ایران به ثبت رسیده، مشاهدات عینی خود را که از مصادیق «ایرانی میهمان نواز است»، یادداشت و ارائه می‌نمایم.

در شرح ماجرای میهمان نوازی، رای اینکه یادداشت‌ها مستند باشد، به اسامی و محل وقوع و آدرس آنها نیز اشاره کرده‌ام، تا همان گونه که قبلاً گفته شد، مانعی برای افکار دشمنان و منی بافان و آنهایی که می‌گویند مردم ایران عواطف و احساسات میهمان نوازی را از دست داده‌اند، باشد، و اگر این فروکشی عواطف و احساسات زیبای میهمان نوازی در اجتماع شهری دیده می‌شود، ناشی از غرب زدگی و گرفتار شدن در چشم‌پوشی‌ها و تشریفات زائد است.

به طور نمونه به مناسبت بازگشت یکی از بستگان از خارج کشور، به بعضی از فامیل یادآور شدم تا در مجلسی دورهم جمع شویم. یکی از نزدیکان که گاهی سفرهایی به خارج از کشور دارد، ابتدا از قبول دعوت خودداری کرد، و پس از اینکه دعوت را قبول کرد، متذکر شد که پول غذای خود را خواهد پرداخت، یا غذای خود را خواهد آورد. در جمع میهمانان وقتی گفت اول پول غذای خود را بدهید، اشاره به این داشت که

در کانادا چه جوری کردند و یا فلان کشور چنین و چنان، گفتم خانم، اینجا ایران است، نه کانادا

در گزارش «ایرانی میهمان نواز است» باید به این نکته اشاره کنم که این موارد تماماً و بدون استثناء و بدون هیچ آشنایی و دوستی قبلی بوده و اگر مواردی را که پس از یک آشنایی قبلی حتی در حد سلام و علیک روی داده و یا آنهایی که در محافل و مجالس تبدیل به آشنایی و دوستی و منجر به رفت و آمدها شده، آورده شود، خود یک کتاب ضخیم خواهد شد؛ بنابراین از آوردن آنها خودداری می‌کنم. اشاره خواهد شد که این دعوت‌ها و پذیرایی‌ها به هیچ وجه مسبوق نبوده، و فرهنگ اصیل «ایرانی میهمان نواز است»، سرچشمه میهمان‌داری است که در گوشه گوشه کشور و در نزد هریک از اقوام دیده می‌شود.

بالاخره تصمیم گرفتم برای تکمیل برنامه ایرانگردی خود، آخرین بخش از مناطقی را که فرصت بازمانده از آنها پیش نیامده، طی کرده و برنامه خود را برای هدفی که سال‌های قبل پیش آمده، بررسی کرده و به سرانجام برسانم. بدین منظور بخشی دیگر از سفر مرا متاد شمال به جنوب در شرق تایباد، خواف، بیرجند، زاهدان، ایرانشهر، چابهار و از شرق به غرب از چابهار تا جاسک، بندرعباس، قشم، و بندر مامسهر در برنامه ایرانگردی نوروز ۷۹ قرار دادم و این برنامه را پس از طی طریق از تهران به مشهد مقدس شروع کردم.

بعد از اینکه جرقه میهمان‌نوازی در سطحی گسترده‌تر برای اثبات شعار «ایرانی میهمان نواز است» زده شد، به صحنه‌هایی عجیب برخورد کردم که قبل از آن طی مسافرت‌ها و ایرانگردی به آن توجه نکرده بودم، و آن پذیرایی درون خانواده‌ها در شهرهای اردستان و میبد و بندرعباس، قشم تا بوشهر به مدت ۱۷-۱۸ روز از سفری ۲۵ روزه بود. از بوشهر به بعد را در این

گزارش نمی آورم، چون میزبانم در سفر گلپایگان و قم و دیگر شهرها (ماهشهر، هویزه و اردل و بندرعباس و قشم تا بوشهر) نمی تواند گویای آن زیبایی ها باشد؛ زیرا آنها با آشنایی قبلی صورت گرفته و هر کدام زیبایی خاص خود را دارد که به آنها اشاره خواهد شد که در همه آنها «ایرانی میهمان نواز است»، تجلی می نماید.

گفتنی است این رویدادها (دعوت ها) بیشتر در مساجد پیش آمده که می توان به جرأت گفت نشانی از آموزه های اسلامی است.

در سفرهای ایرانگردی ام طی سال های گذشته که حدود ۹۰-۸۵ درصد محورهای اصلی کشور و بخش عظیمی از جاده های فرعی و روستایی و شهرهای کوچک را در برنامه خود قرار داده و اجرا نمودم، تا جایی که امکان داشت تلاش کردم به جز در موارد اجبار، از مسیر طی شده قبلی عبور نکنم، و با مطالعه نقشه، اگر راه در دست بود، مسیر جدید را که قبلاً از آن عبور نکرده بودم، تجربه کنم.

سال ها آرزو می کردم تا یک سفر زمینی در کناره خلیج همیشه فارس داشته باشم. قبل از نوروز با یکی از دوستان، برنامه سفری را بررسی کردیم، ولی متأسفانه هنگام اجرا، ایشان نتوانست در این سفر شرکت کند و من خود برای از دست ندادن فرصت، به تنهایی اقدام کردم.

ابتدا فکر کردم سفر خود را از غرب شروع کنم و تا شرق ادامه دهم، ولی از آنجا که در آخرین دقیقه معمولاً سوختگی و کمی وقت عارض می شود، و احتمال بریدن و کوتاه کردن طول سفر وجود دارد، و از طرفی هم به دلیل جنوب غربی کشور رفت و آمد داشته ام، از این نظر تشخیص دادم برنامه خود را تغییر داده و مسیر خود را از قم، کاشان، یزد و کرمان و جیرفت و میناب به سمت غرب شروع کنم.

در این مسافرت فکر کردم سفرنامه ای بنویسم، ولی با خود گفتم از کجا

شروع کنم و چه بنویسم که تازگی داشته و جالب باشد. مسائل را بررسی کردم که از قم و کاشان و حمام فین شروع کنم، یا از یزد و دارالعباده و کرمان و حمام گنجعلی خان، دیدم این مسائل را اکثر مردم و گردشگران آشنایی دارند و کتاب‌هایی متعدد از تاریخ و جغرافیا و آثار تاریخی و گردشگری درباره آنها نوشته شده، و شرح و توصیف درباره آنها حتی برای خود من هم جالب نخواهد بود؛ پس چه بنویسم و از کجا شروع کنم؟